

Ny avsiktsförklaring gällande Säker digital kommunikation (SDK) 2020

Detta är en avsiktsförklaring från Inera gällande finansiering av slutförande av projektet Säker digital kommunikation (SDK). SDK är ett arbete som ska ge kommuner, regioner och myndigheter grundläggande förutsättningar för säkert utbyte av ostrukturerad information mellan varandra.

Bakgrund

SDK är ett samarbete mellan Sveriges kommuner, regioner och myndigheter som har pågått sedan 2017. Syftet med SDK är att de offentligt finansierade verksamheterna i Sverige ska kunna ersätta fax och brev med digital kommunikation. Syftet är även att SDK på sikt ska fungera för digital kommunikation med invånare tillsammans med andra digitala lösningar. För exempel på avsedd användning med SDK, se bilaga "Avsedd användning för Säker digital kommunikation (SDK)".

Innehållet i SDK är en digital adressbok, specifikationer och standarder för hur säkra meddelanden utbyts, samt teknik för informationsutbyte. Användare ansvarar själva för att anpassa sina IT-stöd och arbetsprocesser för att kunna använda SDK.

Anledning till en avsiktsförklaring

SDK har till och med 2019 finansierats genom att regionerna, SKR/Inera och myndigheterna har delat på kostnaderna ett år i taget. Från och med 2020 erbjuds även Sveriges kommuner att gå med som finansiärer av återstående projektperiod.

Den här avsiktsförklaringen tar höjd för att slutföra projektet samt bereda för en kommande förvaltning.

Vilken nytta får man med SDK?

Med SDK ges anslutna organisationer förutsättningar för att dela känslig ostrukturerad information med andra organisationer på ett säkert och effektivt sätt. Man slipper kostnader och ledtider för att skicka brev, fax och samtal för att kontrollera att informationen verkligen kommit fram och höjer rättssäkerheten för invånaren. Man möjliggör även en helt digital process som gör att informationen inte behöver skrivas ut i ena änden och scannas in i den andra. SDK är en enhetlig lösning för regioner, kommuner och myndigheterna.

I konceptet ingår en gemensam adressbok med säkra digitala kontaktuppgifter till andra anslutna kommuner, regioner, statliga myndigheter och privata utförare, vilket gör att man slipper egna lokala adresslistor, faxlistor, telefonlistor och liknande som är svåra att hålla aktuella och kvalitetssäkrade. Man undviker även personberoenden, eftersom adressuppgifterna är på

organisations- och funktionsnivå, och samtal och motringningar för att kontrollera att det är rätt sändare/mottagare på andra sidan.

SDK bygger på CEF eDelivery som är en IT-infrastruktur för meddelandeutväxling även utanför Sveriges gränser och som kan kombineras med andra tjänster för kommunikation med invånare. En annan möjlighet är att använda infrastrukturen även för meddelanden med strukturerat innehåll.

Dagens manuella hantering tar tid och är osäker. En tidigare undersökning som SKL genomfört visade att det finns närmare 300 olika verksamhetsflöden/processer inom t.ex. hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, där många parter inom det offentliga behöver kommunicera med varandra, t.ex. koordinera mötestider, begära in underlag och delge varandra beslut och annan information. Analysen visade även att säkerheten brister idag, bl.a. används vanlig (osäker) e-post i ca 33% av fallen fast det handlar om känsliga personuppgifter. Att det tar ca 21 min både hos sändare och mottagare, dvs totalt ca 40 minuter, att hantera fax, brev och telefon. Även en analys som gjordes för de 108 kommunerna i 3R (StorSthlm, VästKom och Kommunförbundet Skåne) konstaterade baserat på omfattningen av kontakter mellan kommun och landsting (numer regioner) att det finns stora möjligheter att effektivisera informationsdelningen.

Följande exempel ger en indikation på volymerna: En kommun av Skövdes storlek, med ca 56 000 invånare, skickar ca 5 000 fax om året. I Region Blekinge, med ca 160 000 invånare, skrev man ut ca 6,4 mil fax vid sitt största sjukhus år 2018. Polisen gjorde 2017 ca 28 000 Sol14-anmälningar (orosanmälan enligt socialtjänstlagen) till kommunernas socialtjänster via fax och brev.¹

SDK underlättar att leva upp till de krav som ställs på informationshanteringen och effektivitet i verksamheten. Handläggare ska känna sig trygga med att kunna dela känslig information med rätt mottagare, och vi som individer får ökad trygghet genom att personlig eller känslig information inte sprids till obehöriga.

SDK bygger på gemensam nytta som uppstår när aktörerna ansluter till och använder SDK, vilket denna avsiktsförklaring avser att möjliggöra. SDK bygger också på att ta fram gemensamma tjänster som ingen enskild aktör eller leverantör tillhandahåller.

Aktörerna själva väljer vilka lokala verktyg de vill använda. Detta kan man göra både i egen regi och/eller anlita leverantörer beroende på sina egna förutsättningar. Under 2019-2020 pågår pilotverksamhet som kommer att ge viktiga insikter och erfarenheter inför breddinförande från 2021, då Inera kommer att tillhandahålla dokumentation kring vad verksamheterna behöver anpassa, stöd i anslutningsprocess och löpande förvaltning och support.

SKL Kommentus Inköpscentral (SKI) har genomfört en behovs- och marknadsanalys inför ett kommande nationellt ramavtal för Säker digital kommunikation. Analysen visar, förutom behovet av SDK, att det också finns en potentiell marknad med leverantörer av olika typer av lösningar kopplat till SDK.

¹Källor: SKLs rapport 2016, Kommunerna i 3Rs rapport 2015, Skövde kommun 2019, Dagens medicin 23/10-18, Polisens förstudie om digitalisering av Sol14-anmälningar 2018/2019.

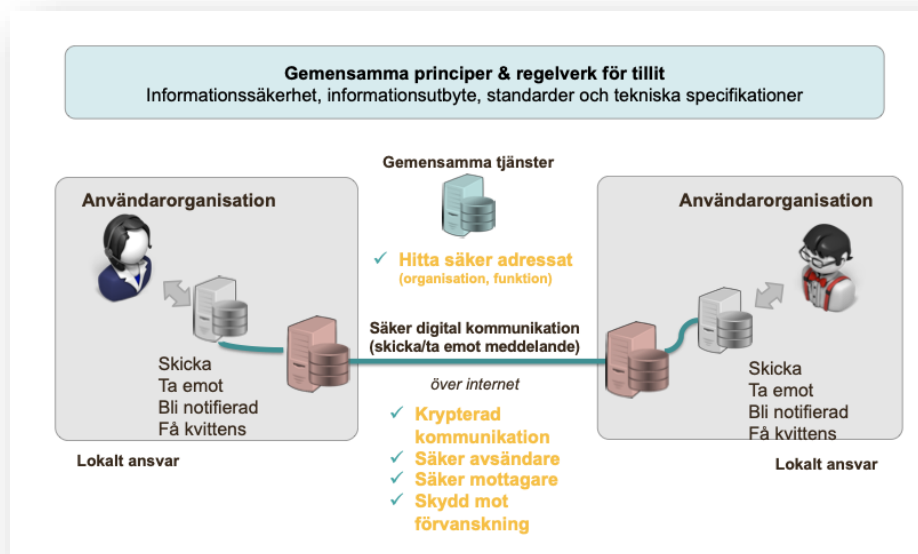
SKI har tagit beslut om att upphandling av ramavtal för tjänster för anpassning till SDK initieras 2020. Det nationella ramavtalet blir en möjliggörare för enkelt insteg i SDK och ett verktyg för gemensam kravställning.

Vad är SDK?

Konceptet Säker digital kommunikation är en federation med gemensamma standarder och kommunikationsinfrastruktur för att både offentliga aktörer och privata utförare ska kunna utbyta känslig information via säkra meddelanden. Bilden beskriver SDK-konceptet.

SDK bygger på eDelivery som är ett byggblock för säker meddelandehantering från EU-programmet CEF². I Sverige är Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, färdledande myndighet för eDelivery. För SDK:s ändamål, dvs. utbyte av känslig ostrukturerad information, behöver eDelivery kompletteras och SDK-konceptet verifieras i tekniska och verksamhetspiloter.

SDK ska ses som ett komplement till andra etablerade tjänster inom informationsutbyte och kommunikationssätt för samverkan mellan organisationer. Exempel på sådana som är mer sektorsspecifika är Nationell patientöversikt (NPÖ) inom hälso- och sjukvård och Sammansatt

bastjänst för ekonomiskt bistånd (SSBTEK) inom arbetsmarknadsområdet.

² Connecting Europe Facility - <https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility>

SDK är relativt lätt att ansluta till med en låg instegströskel inom ett enskilt verksamhetsområde, till exempel omsorg eller hälso- och sjukvård där behoven är stora. Man kan sedan utvidga och lägga till meddelandeutbyte med andra organisationer inom fler verksamhetsprocesser. eDelivery i sig används även för strukturerat informationsutbyte, vilket möjliggör att på sikt utöka SDK till meddelandeöverföring av känsliga uppgifter med strukturerat innehåll.

Projektets leverans 2020

Under 2018 togs konceptet för Säker digital kommunikation fram. Under 2019 tas gemensam infrastruktur fram och konceptet testas med flera pilotaktörer. För en närmare beskrivning av resultat från 2018 respektive 2019, se projektets informationssida³.

Resultat från gemensamt projekt 2020

Arbetet delas in i två huvudsakliga områden. Att färdigställa infrastruktur och ramverk samt slutföra pilotverksamhet, respektive att bereda för förvaltning och breddinföranden 2021.

- Fortsatt utveckling och piloter
 - Konceptet Säker digital kommunikation är pilottestat i både tekniska- och verksamhetspiloter
 - Nödvändig komplettering av infrastruktur och stödtjänster, samt tillitsramverk och it-säkerhetskrav är genomförd
 - Stöd till kommuner, regioner och statliga myndigheter för att stimulera snabbare och enklare anslutning till tjänsten Säker digital kommunikation
- Aktiviteter för att förbereda för överlämning till kommande förvaltning
 - Gemensam infrastruktur och stödtjänster (adressbok, testklient, testbädd), specifikationer (innehållsspecifikation med mera) är tillgänglig för breddinförande i produktionsmiljö
 - Teknisk anslutningsprocess inklusive mallar och stödjande dokumentation
 - Regelverk och krav inom IT- och informationssäkerhet inklusive tillitsramverk
 - Avtal för anslutning och användning av tjänsten Säker digital kommunikation

DIGG bedriver parallellt arbete med att ta fram generell strategi för förvaltning, frågor kring avtal och process för tillitsgranskning och efterlevnad för eDelivery-tillämpningar.

³[Länk till SDKs informationssida](#)

Förutsättningar för att ansluta till SDK

Organisationer som ska använda Säker digital kommunikation behöver:

- Anpassa lokal it-miljö för att ansluta till Säker digital kommunikation. Detta kan göras i egen regi och/eller genom att anlita leverantörer. Man behöver ha en accesspunkt, en meddelandetjänst och en meddelandeklient som kan skicka/ta emot SDK-meddelanden. Man behöver också ha en anslutning till SDKs adressbok.
- Uppfylla krav som ställs på informationssäkerhet vid hantering av känsliga personuppgifter avseende spårbarhet, identifiering och autentisering. T.ex. krav på att användare av ska vara starkt autentiserade.
- Följa anslutningsprocess och genomföra tester för att bli godkänd för anslutning till SDK
- Säkra införande i egen verksamhet

En enkel checklista med exempel på frågeställningar samt ytterligare information finns på [inera.se](https://www.inera.se).⁴ Under 2020 ingår i projektets mål att ta fram fördjupad information om vad det innebär att ansluta till SDK samt vilket stöd som behövs för breddinförande.

Kostnaderna för att anpassa och införa SDK kommer att variera beroende på lokala förutsättningar och vilken typ av lösning man väljer, t.ex. har piloterna under 2019 valt olika angreppssätt (egen regi resp. anlita underleverantör) för sina tekniska tester. De har börjat relativt enkelt för att vidareutveckla i fortsatta verksamhetspiloter 2020. Pilotverksamheten är tänkt att ge mer erfarenheter kring vilka resurser som krävs.

SKI har under 2019 genomfört en fördjupad behovs- och marknadsanalys och tagit beslut om att gå vidare med ett nationellt ramavtal för tjänster relaterade till SDK. Detta kommer kunna nyttjas i upphandling av ovan nämnda IT-anpassningar.

Erbjudande

Inera erbjuder Sveriges regioner och kommuner att delta i samarbetsprojektet Säker digital kommunikation under 2020.

⁴ <https://www.inera.se/projekt/saker-digital-kommunikation/>

Finansieringsprinciper

Gemensam finansiering

För färdigställande av konceptet och genomförande av verksamhetspiloter under det sista projektåret 2020, behövs finansiering från regioner, kommuner samt myndigheter.

Utgångspunkten är att respektive sektor finansierar med en tredjedel vardera.

Deltagande parts åtagande

Under 2020 behöver ett antal parter avsätta tid och resurser för fortsatt medverkan i projektets styrgrupp, referensgrupper och/eller som piloter.

De organisationer som ska genomföra tekniska piloter och/eller verksamhetspiloter, behöver också göra anpassningar av egen IT-miljö, uppfylla krav på informationssäkerhet och följa SDKs anslutningsprocess. Testverksamheten regleras i en pilotöverenskommelse mellan Inera och respektive pilotorganisation.

Kostnad och finansiering

Gemensamma kostnader för projektet under 2020 beräknas totalt vara 17 Mkr, vilket inkluderar gemensam infrastruktur och specifikationer, etablering av produktionsmiljö, genomförande av pilotverksamhet samt förberedelser för förvaltning. Kostnaden fördelas med 1/3 vardera mellan regioner, kommuner och statliga myndigheter. I kostnaden ingår inte ersättning för projektmedverkan i styrgrupp, som pilot eller i referensgrupp eller piloternas kostnader för egen anpassning.

Notera att kalkylen för 2020 är en preliminär bedömning som baseras på de skattningar som kan göras innan projektdirektiv och projektplan tagits fram. Siffran kan därför komma att justeras.

Regioners andel säkras genom ordinarie process via Inera med avsiktsförklaring. Kalkylen bygger på att de regioner som i avsiktsförklaring tackar ja till Säker digital kommunikation sammantaget har ett befolkningsunderlag som motsvarar minst 60% av Sveriges befolkning. Med detta som utgångspunkt innebär det att det kalkylerade priset utgör maxpris.

För 2020 blir maxpriset 0,93 kr/invånare/år förutsatt att finansiering av kommunernas andel av projektet 2020 också säkras.

Kommuners andel säkras genom ordinarie process via Inera med avsiktsförklaring. Kalkylen bygger på att de kommuner som i avsiktsförklaring tackar ja till Säker digital kommunikation sammantaget har ett befolkningsunderlag som motsvarar minst 60% av Sveriges befolkning. Med detta som utgångspunkt innebär det att det kalkylerade priset utgör maxpris.

För 2020 blir maxpriset 0,93 kr/invånare/år förutsatt att finansiering av regionernas andel av projektet 2020 också säkras.

Om de kommuner som lämnar avsiktsförklaring till att medfinansiera projektet inte representerar minst 60% av Sveriges befolkning, men motsvarar minst 174 kommuner (det vill säga 60% av antalet kommuner) kommer en kompletterande förfrågan med justerat pris baserat på faktiskt befolkningsunderlag att skickas till dessa kommuner.

För **myndigheters andel** har projektets utgångspunkt för finansiering varit att direktmedverkande myndigheter finansierar den statliga andelen av projektfasen 2018–2020. Följande myndigheter ingår i SDK:s projektstyrgrupp och har även skrivit under en särskild avsiktsförklaring om medverkan i projektet och införande av dess resultat: Skatteverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Domstolsverket. Därutöver ingår DIGG som adjungerad i styrgruppen.

Eventuell ytterligare nationell finansiering kan innebära att den totala kostnaden för respektive sektor blir lägre.

Vad innebär det att avge en avsiktsförklaring

Att avge en avsiktsförklaring för 2020 innebär att aktuell organisation bidrar med finansiering av gemensamma projektkostnader 2020 för Säker digital kommunikation.

De pilotparter 2019 som vill delta i fortsatt pilotverksamhet 2020 kan meddela Inera via denna avsiktsförklaring, om de inte redan gjort det direkt till projektet.

Nya parter som önskar genomföra tekniska pilottester 2020 bör meddela Inera genom denna avsiktsförklaring, för att Inera ska kunna göra en bedömning av samlat behov och bekräfta hur många organisationer som kan ges stöd inom ramen för given budget.

Nya parter som önskar delta i referensgrupp 2020 bör också meddela Inera genom denna avsiktsförklaring för att Inera ska kunna göra en samlad bedömning utifrån projektets budget.

Beslut om deltagande från respektive sektor ska vara klart 10:e februari 2020. Inera kommer att ta ställning till om möjligheter finns att genomföra projektet 2020 baserat på hur stor andel av finansieringsbehovet som avsiktsförklaringarna täcker. Ineras beslut om att fortsätta projektet kommer inte att tas förrän finansiering är säkrad.

Slutlig justering av belopp görs när information om vilken andel av befolkningsunderlag resp. antal anslutande parter som avgett avsiktsförklaring finns samt projektplan för 2020 tagits fram, preliminärt i februari 2020. Deltagande organisation bör dock säkra finansiering enligt estimerat maxbelopp som angivits ovan. En anslutande part kan under 2020 också bidra med gemensamma projektresurser, då avräknas detta från partens andel av finansieringen.

Vid frågor, kontakta

Arvid Thunholm, projektägare

arvid.thunholm@inera.se

072-582 79 86

Avsiktsförklaring

☐ Vi lämnar härmed en avsiktsförklaring till att vår region/kommun kommer att medfinansiera projektet 2020.

☐ Vi är inte längre intresserade, region/kommun:

För parter som lämnar avsiktsförklaring:

☐ Vi har påbörjat/genomfört tekniska pilottester 2019 och vill delta i verksamhetspilot 2020.

☐ Vi önskar genomföra tekniska pilottester 2020.

☐ Vi har tidigare inte deltagit i referensgrupp men önskar göra detta 2020.

Anslutande organisation

Region/kommun:

Underskrift

Namnteckning:

Namnförtydligande:

Titel:

Telefonnummer:

E-post:

Underskriftsdatum:

Ifylld och undertecknad avsiktsförklaring scannas och skickas till Ineras kansli via e-postadress: kansli@inera.se senast **2020-02-10**.